

AZERBAYCAN

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: Azerbaycan Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Azerice
Yönetim Biçimi	: Üniter yarı başkanlık sistemli baskın partili anayasal cumhuriyet
Başkenti	: Bakü
Cumhurbaşkanı	: İlham Aliyev
Başbakan	: Ali Esedov
Önemli Tarihler	: 18 Ekim 1991 (Bağımsızlık) 12 Kasım 1995 (Anayasa kabulü)
Yüzölçümü	: 86.600 km ²
Nüfusu	: 10,2 milyon kişi
Para Birimi	: Manat (AZN)
Para Birimi Paritesi	: 1 AZN = 19,06 TRY (15.04.2024 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2023)

GSYİH	: 77,39 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 7.530 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 2,5 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 6,1 % Sanayi: 53,5 % Hizmetler: 40,4 %
Ana Sanayi Sektörleri	: Petrol ve petrol ürünleri, doğal gaz, petrol sahası ekipmanları, çelik, demir cevheri, çimento, kimyasal ve petrokimyasallar, tekstil
Enflasyon Oranı	: 10,3 %
İşgücü	: 5,4 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 6,58 %
İhracat	: 33,8 milyar \$
İthalat	: 17,2 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2022)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2021	2022	2023
İhracat	22,2	38,1	33,8
İthalat	11,7	14,5	17,2
Ticaret Hacmi	33,9	52,6	51
Denge	10,5	23,6	16,6

Kaynak: Trademap

NOT: Güncel 2023 Ticaret Verileri, T.C. Ticaret Bakanlığı ve Trademap web sayfalarında yayınlanmamıştır. Trend Economy web sitesinden (<https://trendeconomy.com/data/h2/Azerbaijan/TOTAL>) elde edilen veriler yukarıdaki tabloda yer almaktadır.

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	35.300
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	448
39	Plastikler ve mamulleri	386
07	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	218
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	217
Diğer		1.577
Toplam		38.146

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1.774
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.367
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1.291
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.114
30	Eczacılık ürünleri	664
Diğer		8.329
Toplam		14.539

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
İtalya	17,7	46,6
İsrail	1,6	4,4
Hindistan	1,6	4,4
Yunanistan	1,3	3,6
İspanya	1	2,6
Türkiye (9.)	0,8	2

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Yüzde (%)
Rusya	2,7	18,8
Türkiye (2.)	2,5	15,8
Çin	2	14,3
Almanya	0,6	4,6
Türkmenistan	0,5	3,5

Kaynak: Trademap ve TÜİK

NOT: Güncel 2023 Ticaret Verileri, T.C. Ticaret Bakanlığı, Trademap ve Azerbaycan İstatistik Kurumu web sayfalarında yayınlanmamıştır.

D. Türkiye – Azerbaycan Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Azerbaycan Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyar \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	2,3	0,7	1,6	3
2022	2,5	0,8	1,7	3,3
2023	2,8	1,4	1,4	4,2

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	416
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	276
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	156
39	Plastikler ve mamulleri	148
73	Demir veya çelikten eşya	121
Diğer		1.682
Toplam		2.802

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	935
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	123
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	117
39	Plastikler ve mamulleri	70
Diğer		193
Toplam		1.441

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

4. Türkiye ile Azerbaycan Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Azerbaycan ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	9.02.1994	<u>27.06.1997 / 23032</u>
Türkiye-Azerbaycan Uzun Vadeli Ekonomik ve Ticari İşbirliği Programı ve İcra Planı	6.11.2007	<u>20.01.2012 / 28179</u>
Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması	6.11.2007	<u>27.04.2013 / 28630</u>
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	25.10.2011	<u>02.05.2013 / 28635</u>
Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Karma Ekonomik Komisyonu 8. Dönem Protokolü ve 1. Eylem Planı	16.09.2019	<u>03.01.2020 / 30997</u>
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması	25.02.2020	Henüz yayınlanmamıştır

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Ülke Masası

5. İzmir – Azerbaycan Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	84	69	15	153
2022	101	69	32	170
2023	114	76	38	190

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Azerbaycan'a İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	30
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	16
39	Plastikler ve mamulleri	8
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	5
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	3
Diğer		49
Toplam		114

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Azerbaycan'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	46
39	Plastikler ve mamulleri	13
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	6
78	Kurşun ve kurşundan eşya	5
Diğer		4,1
Toplam		76

Kaynak: TÜİK

8. Azerbaycan ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1.Vize

Umuma mahsus, hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamilleri 90 güne kadar vizeden muaftır. Vatandaşlarımız turistik amaçlı seyahatlerinde, doğrudan Azerbaycan'a seyahat etmek koşuluyla, kimlik kartlarıyla da giriş yapabilmektedirler.

2. Azerbaycan Sermayeli Şirketler (31.12.2023 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de 2.892, İzmir'de ise 89 adet Azerbaycan sermayeli şirket bulunmaktadır olup, **6 şirket ise Odamız üyesidir.**

ODAMIZ ÜYESİ FİRMALAR		FAALİYET ALANI
1.	Gürmen Pvc Plastik İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	Diğer Plastik Ürünler Sanayi
2.	Mager Tekstil Giyim Gıda İnşaat Turizm Nakliye Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Dış Giyim Ve Tekstil Ürünleri Sanayi
3.	Evol Kimya Boya Üretimi İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Kimyasal Ürünler Sanayi
4.	İnternational Group Nacar Özel Sağlık, Estetik, Cihaz, Medikal, Temizlik İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Diğer Kimyasal, Temizlik Ve Eczacılık Ürünleri Sanayi
5.	Reo Lift Otomatik İskele ve Güvenlik Sistemleri Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	Metal Yapı Malzemeleri Sanayi
6.	Star Rafineri Anonim Şirketi Aliağa Şubesi	Kimyasal Ürünler Sanayi

3. Ulaşım

İzmir'den Azerbaycan'ın Bakü şehrine haftanın her günü THY (Anadolu Jet) ve Pegasus Havayolları firmaları tarafından aktarmasız uçuşlar (karşılıklı olarak) düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
22.04.2010	Diplomatik Misyon Ziyareti	Azerbaycan Milletvekili Azay QULİYEV	H. İbrahim Gökçüoğlu
21.08.2014	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Azerbaycan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Sn. Faig BAGIROV ve DEİK Türk – Azeri İş Konseyi Başkanı Sn. Cengiz GÜL'ün katılımlarıyla "Azerbaycan İş ve Yatırım Olanakları Toplantısı"	Ender Yorgancılar, H. İbrahim Gökçüoğlu, Kamil Porsuk, Hakan Ürün
04.08.2023	Diplomatik Misyon Ziyareti	İzmir İş Kadınları Derneği (İZKAD) ve Azerbaycan Kadın Girişimciliğinin Gelişim Derneği (AQŞIA) heyetinin Odamızı ziyareti	Metin Akdaş
28.09.2023	Diplomatik Misyon Ziyareti	Azerbaycan Cumhuriyeti Türkiye Ticaret Temsilcisi Sn. Tamerlan Teghiyev ve Başdanışman Sn. Cavid Abdullayev'in Odamızı ziyareti / EBSO	Metin Akdaş

20.10.2023	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Azerbaycan Cumhuriyeti Türkiye Ticaret Temsilcisi, Başdanışmanı, Azerbaycan Ekonomi Kalkınma Ajansı ve Teşvik Ajansı yetkililerinin katılımıyla düzenlenen online toplantı / Zoom	Metin Akdaş, Suha Kahraman
04.12.2023	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Azerbaycan Türkiye Tic. Temsilcisi ve Azerbaycan devlet kurumları temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen "Azerbaycan İşbirliği ve Yatırım İmkanları Toplantısı" / Zoom	Metin Akdaş, Ateş İ. Demirkalkan
09.02.2024	Yabancı Heyetler / Yabancı Firma-Kurum Temsilcileri	Azerbaycan KOBİSKA Türkiye temsilcisinin Odamızı ziyareti	Ticaret Geliştirme Şefliği
23.03.2024	Yabancı Heyetler / Yabancı Firma-Kurum Temsilcileri	Azerbaycan KOBİSKA Türkiye temsilciliği ile Azeri Bakı-Zincir firması yetkililerinin Norm Cıvata, Obel Cıvata, Ezel Cıvata ve Öz Cıvata firmalarını ziyareti	Odamız Üyesi Firma Ziyaretleri

5. Ek Bilgiler

Türkiye – Azerbaycan Siyasi İlişkileri

Türkiye, 30 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan Cumhuriyeti'ni 9 Kasım 1991'de tanıyan ilk devlet olmuştur. Diplomatik ilişkiler 14 Ocak 1992'de kurulmuş ve Bakü'de Başkonsolosluk olarak görev yapmakta olan temsilciliğimiz Büyükelçilik düzeyine yükseltilmiştir. Azerbaycan'da ayrıca Nahçıvan ve Gence Başkonsolosluklarımız faaliyet göstermektedir. Azerbaycan'ın ise Ankara'daki Büyükelçiliğinin yanı sıra İstanbul ve Kars'ta da Başkonsoloslukları bulunmaktadır.

Türkiye'nin Azerbaycan'la ilişkileri çok boyutlu ve stratejik düzeydedir. Yoğun şekilde devam eden karşılıklı üst düzey ziyaretler, ilişkilerin arkasındaki en önemli itici güçtür. İki ülke devlet yetkililerinin göreve geldikten sonra veya sembolik önemi haiz gelişmelerin ardından diğer ülkeyi öncelikli olarak ziyaret etmeleri şeklinde bir gelenek yerleşmiştir.

İkili ilişkilerin daha da güçlendirilmesi amacıyla 2010 yılında Cumhurbaşkanları düzeyinde Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) mekanizması tesis edilmiştir. Bunun yanısıra, Sayın Cumhurbaşkanımızın Azerbaycan'ı ziyareti vesilesiyle 15 Haziran 2021 tarihinde imzalanan Şuşa Beyannamesiyle, ilişkilerimizi müttefiklik seviyesine yükseltme irademiz kayda geçirilmiş olup, Şuşa Beyannamesi 1 ve 3 Şubat tarihlerinde her iki ülke Parlamentolarınca onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Azerbaycan ile tesis edilen üçlü ve dördü işbirliği mekanizmaları da bölgesel istikrar, barış ve refaha katkı sağlayan önemli platformlardır.

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki tek kara bağlantısını oluşturan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti, ülkemizin Azerbaycan'la ikili ilişkileri açısından ayrı bir yer tutmakta olup, Azerbaycan halkı ile doğrudan bağlantı noktamızı oluşturmaktadır.

Ülkemiz, Karabağ topraklarının özgürlüğe kavuşturulmasıyla sonuçlanan 44 gün süren İkinci Karabağ Savaşı'nın ardından, Azerbaycan ile Ermenistan arasında barış

anlaşması imzalanması ve iyi komşuluk ilişkilerinin tesis edilmesini arzu etmektedir. Ayrıca ülkemiz, Karabağ topraklarında altyapı çalışmalarının yapılması, refahın artırılması, enerji ile ticaret hatlarının işlevsel hale getirilmesi ve bölgesel bağlantısallığın güçlendirilmesi yönündeki çalışmaları desteklemektedir.

Azerbaycan'a İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	İlaç Sanayi	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
3	İş ve Maden Makinaları	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.
4	Demir Çelik	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.
5	İnşaat Malzemeleri	Musluk, batarya, vana ve valfler
6	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Traktörler
7	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtla
8	Elektronik	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları
9	Beyaz Eşya	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları
10	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Kauçuktan yeni dış lastikler
11	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)
12	Mekanik Makineler	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar
13	Demir Çelik	Demir veya çelikten eşya
14	Mobilya	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
15	Elektrikli Makineler ve Kablolar	zole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
16	Pompa ve Kompresörler	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri
17	İnşaat Malzemeleri	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.
18	Optik, fotoğraf, ölçü, tıbbi alet ve cihazlar	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar
19	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
20	Hijyenik Kağıt Havlular	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
21	Elektrikli makineler ve kablolar	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler
22	Elektrikli makineler ve kablolar	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar

23	Elektrikli makineler ve kablolar	Ev veya amaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)
24	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğ er taşıtlar; bunların aksam ve parçaları
25	Altın Mücevherat	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)

Azerbaycan'a İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım Ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Bisküvi	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
2	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Çikolata ve kakao içeren diğ er gıda müstahzarları
3	Gıda Müstahzarlar	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları
4	Kahve ve Çaylar	Çay
5	Kanatlı Etler	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
6	Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları
7	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
8	Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğ er içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)
9	Meyveler	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)
10	Süt ve Süt Ürünleri	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler
11	Konserve Meyve Sebze	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)
12	Soslar ve Müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiğ i ve hazır hardal
13	Makarna	Makarnalar ve kuskus
14	Hayvansal Ürünler	Etten, sakatattan/kandan yapılmış sosisler vb. ürünler
15	Konserve Meyve Sebze	Yer fıstığ ı ve diğ er kabuklu yemiş ve meyve konserveleri